Eduskunta

Valtiovarainvaliokunta

vav@eduskunta.fi

ASIA: Laki autoverolain muuttaminen; Hallituksen esitys HE 178 /2017 vp

AUTOVERON VAPAUTUS ISOLLE ESTEETTÖMÄLLE TAKSI -AJONEUVOLLE

Invalidiliitto edistää ja kehittää fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Liitto edustaa 146 jäsenyhdistyksensä kautta 30 000 fyysisesti vammaista ja toimintaesteistä suomalaista. Lausumme asiasta fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden liikkumismahdollisuuksien näkökulmasta.

Invalidiliitto ry toivoo kohteliaimmin eduskunnan valtiovarainvaliokuntaa huomioimaan mietinnössään tässä lausunnossa esittämämme näkökohdat.

Veroetu vain takseille, joissa on vähintään 2 pyörätuolipaikkaa ja pyörätuolia varten standardin mukainen takalaitanostin

Invalidiliitto kannattaa lakiluonnosta, jonka mukaan taksien verottomuutta ei ehdoteta pienemmille eli enintään kuudelle matkustajapaikan pienille esteettömille takseille.

Invalidiliitto ei kuitenkaan kannata nyt esitettyä pykälämuotoilua 28 § 1 mom. 3 kohta, jonka mukaan veroetu myönnettäisiin kaikille yli seitsemän matkustajapaikan takseille, jotka täyttäisivät Trafin asettamat vaatimukset määräyksestä esteettömästä ajoneuvosta.

Invalidiliitto haluaa tuoda valtiovarainvaliokunnan tietoon, että nyt annettu Trafin määräys esteettömästä ajoneuvosta ja siinä määritellystä suuresta esteettömästä ajoneuvosta ei tulisi ammattimaisessa ja luvanvaraisessa henkilöliikenteessä esteettömän taksin osalta kaikilta osin hyväksyä suoraan autoverosta vapaaksi, kuten nyt esityksessä ehdotetaan.

Trafin määräys esteettömästä ajoneuvosta on epäselvä turvallisuusnäkökulmasta

Ongelmana on, että nyt vahvistettu Trafin määräys esteettömistä ajoneuvoista ei ole selkeä ja mahdollistaa suuren esteettömän ajoneuvon varustamisen matkustajaturvallisuutta vaarantavalla luiskalla, jonka jyrkkyys voi olla jopa 21 %. Useimmiten käytettyjen uudempien sähkökäyttöisten pyörätuolien valmistajan käyttöohjeen mukaan nousu ei saa pyörätuolia käytettäessä ylittää yli 14 %. Määräyksen edellytys sähköisesti kelautuvista ja lukittuvista pyörätuolin kiinnitysvöistä ei poista tätä, kuten ei myöskään turvallisuuden vaarantumista. Aiemmin invatakseissa sai olla enintään 8 % kulkuluiska, jos invataksi oli madallutettu.

Olemme vaatineet lausunnossamme kahta eri ajoneuvoluokkaa, jotka selkeästi erottuvat toisistaan. Nyt vahvistettu Trafin määräys sisältää Invalidiliiton ehdotuksen mukaisesti kaksi eri esteetöntä ajoneuvoluokkaa, pienen ja suuren. Määräyksessä nämä kuitenkin eivät eroa toisistaan juuri lainkaan ja mahdollistavat näin ollen myös suuriin esteettömiin ajoneuvoihin pyörätuolissa istuvan matkustajan turvallisuutta vaarantavia seikkoja.

Nyt ehdotettu säännösmuotoilu tukisi nimenomaan jopa 21 % kulkuluiskilla varustettuja esteettömiä takseja, jotka lisäksi saattaisivat olla vain yhdellä pyörätuolipaikalla varustettuja. Kulkuluiska on huomattavan paljon investointikuluiltaan sekä käyttökuluiltaan halvempi verrattuna pyörätuolien takalaitanostimiin. Tästä syystä on oletettavaa, että verosubvention myöntäminen myös sellaisille esteettömille takseille, jotka ovat varusteltuja investointikuluiltaan huomattavasti halvemmilla kulkuluiskaratkaisuilla ja yhdellä pyörätuolipaikalla tulisi kasvamaan. Tämä aiheuttaisi niin pyörätuolissa istuvien matkustajien turvallisuuden vaarantumista, vaikeuttaisi yhteiskunnan korvaamien matkojen yhdistelyjä sekä tekisi mahdottomaksi useamman pyörätuolimatkustajan matkustamisen yhdessä. Näistä syistä yhden pyörätuolipaikan ja kulkuluiskan esteettömillä isoilla ajoneuvoilla ei tulisi hyväksyä veroetua.

Invalidiliitto kannattaa veroedun myöntämistä vain sellaiselle suurelle esteettömälle taksi-ajoneuvolle, jossa on vähintään 2 pyörätuolipaikkaa ja pyörätuolia varten standardin (SFS-EN 1756-2 Takalaitanostimet. Ajoneuvoihin asennettavat nostotasot. Turvallisuusvaatimukset. Osa 2: Henkilöiden nostoon käytettävät takalaitanostimet.) mukainen takalaitanostin. Takalaitanostimen tulee lisäksi olla kaksipylväinen ja nostimen takana pyörätuolin tarkoittamattomien liikkumisen estävä esim. kääntyvä /keinulevy.

Invalidiliitto ry / Invalidförbundet rf // Finnish association of people with physical disabilities
Mannerheimintie 107 / Mannerheimvägen 107, FIN-00280 Helsinki / Helsingfors, Finland
puh. / tel. +358 9 613191, faksi / telefax +358 9 146 1443, www.invalidiliitto.fi

Pykäläehdotus lakiehdotukseen Laki autoverolain muuttamisesta (HE 178/2017 vp)

28 § muutetaan:

Autoverosta on vapaa taksi, joka;

3) joka on hyväksytty kuljettajan lisäksi vähintään seitsemän matkustajan kuljetukseen, joista vähintään kaksi tai useampi voi olla pyörätuolissa matkustava henkilö ja ajoneuvo on varusteltu pyörätuolia varten standardin (SFS-EN 1756-2 Takalaitanostimet. Ajoneuvoihin asennettavat nostotasot. Turvallisuusvaatimukset. Osa 2: Henkilöiden nostoon käytettävät takalaitanostimet.) mukaisella takalaitanostimella.

Lopuksi

Invataksi termi ja invataksin verottomuus voidaan poistaa tarpeettomana vain, jos edellä esittämämme säädösmuotoilu voidaan huomioida. Lisäksi Invalidiliitto toteaa, että taksit, joissa on vain yksi pyörätuolipaikka, ovat muutenkin kilpailukykyisessä asemassa sekä tavallisiin henkilöautotakseihin että suuriin esteettömiin ajoneuvoihin nähden. Oikein määritellylle esteettömälle taksi -ajoneuvolle myönnettävä veroetu auttaa turvaamaan hankinta- ja käyttökustannuksiltaan selvästi kalliimman pakettiautorunkoisen erikoiskaluston riittävyyttä.

Tästä syystä Invalidiliitto haluaa kiinnittää vakavaa huomiota siihen, minkälaiseen esteettömään taksikalustoon valtio on halukas subventoimaan elinkeinotoimintaa. Invalidiliitto katsoo, että verosubvention tulee kohdistua oikein ja sen tulee tavoitteiden osalta samalla myös tukea ja vahvistaa sellaista esteetöntä taksikalustoa, joka tosiasiallisesti täyttää pyörätuolissa matkustavien liikuntavammaisten turvallisuuden. Samalla sen tulisi tukea ensisijaisesti sellaisen taksikaluston saatavilla oloa, joka täyttää asiakasturvallisuuden edellytykset ja kompensoi elinkeinonharjoittajille syntyviä poikkeavan suuria investointikuluja suhteessa muuhun taksielinkeinotoiminnan harjoittamiseen.

Jotta vaikeimmin liikuntavammaisten pyörätuolissa matkustavien turvallisuus ja suurien esteettömien taksi-ajoneuvojen saatavuus voidaan turvata myös tulevaisuudessa, on suurta esteetöntä taksi-ajoneuvoa koskeva verotuki edelleen perusteltu ja välttämätön. Tällä turvataan myös riittävän turvallisen kaluston saatavuus yhteiskunnan kustantamissa kuljetuksissa.

Invalidiliitto ry / Invalidförbundet rf // Finnish association of people with physical disabilities
Mannerheimintie 107 / Mannerheimvägen 107, FIN-00280 Helsinki / Helsingfors, Finland
puh. / tel. +358 9 613191, faksi / telefax +358 9 146 1443, www.invalidiliitto.fi

Invalidiliitto pitää hyvin tärkeänä, että nyt ehdotetun sääntelyn vaikutuksia seurataan jatkossa tiiviisti myös liikennepalvelujen käyttäjien ja turvallisuuden näkökulmasta ja että valtiovarainvaliokunta tekee mahdolliset muutosehdotukset esittämiemme perusteiden mukaisesti.

Helsingissä 28. maaliskuuta 2018,

INVALIDILIITTO RY

Petri Pohjonen
pääjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: Lakimies Elina Nieminen, elina.nieminen@invalidiliitto.fi

LIITE Invalidiliiton lausunto Trafille 18.12.2017 a*utojen ja niiden perävaunujen tekniset vaatimukset (TRAFI/196251/03.04.03.00/2017) määräysluonnos*

LIITE **Invalidiliiton lausunto Trafille 18.12.2017 a*utojen ja niiden perävaunujen tekniset vaatimukset (TRAFI/196251/03.04.03.00/2017) määräysluonnos***

Invalidiliitto toteaa, että ajoneuvoluokan tulee olla esteettömässä ajoneuvossa yksiselitteinen. Tämä tukee lain selkeyttä käytännön tasolla. Käytännössä niin asiakkaiden, kuin palvelun järjestäjien kohdalla on yksimielisyys siitä, että esteettömän ajoneuvon termin tulee käytännössä kertoa, onko matkustaminen pyörätuolissa tai sähkömopossa ajoneuvon kyydissä todella mahdollista vai ei, samoin kuin se mahtuuko ajoneuvoon useampi pyörätuoli tai apuväline kyytiin. Nyt esitetty luonnos ei selkeytä tällä hetkellä olevaa hyvinkin sekavaa tilannetta. Jotta esteettömän ajoneuvon määritelmä toteuttaisi käytännön ymmärrettävyyttä kuljetuspalveluiden toteuttamisessa, pyörätuolissa tai sähkömopossa istuvien matkustajien ja julkisten kuljetuspalveluiden järjestäjien näkökulmasta, vaatii määräysluonnos korjausta.

Vaikka esitetyt mittavaatimusten tiukennukset pudottaisivat liikenteen turvallisuusviraston käytännössä esteettömien ajoneuvojen joukosta useat nykyiset esteettömät taksit, jotka monet pyörätuoliasiakkaat ovat kokeneet liian ahtaiksi ja epämukaviksi, mutta samalla myös esteelliseksi matkustaa. Se ei poistaisi edellä mainittuja esteettömän ajoneuvon määritelmään liittyviä käytännön ongelmia ja kohtaamisia ajoneuvon sopivuudesta ja toimivuudesta asiakkaan välttämättömiin tarpeisiin. Lisäksi **luonnoksessa tulee selventää, mitä tarkoitetaan lauseella; ”Määräys ei kuitenkaan estäisi muidenkin kuin esteettömien ajoneuvojen vaatimukset täyttävien ajoneuvojen varustamista pyörätuolipaikalla.”. Invalidiliitto vaatii, että tätä tulee täsmentää.**

Esimerkiksi ehdotetun määräysluonnoksen mukaisiin mittoihin ei mahdu sähkömopo. Sähkömopon kuljettaminen vaatii kahden pyörätuolipaikan tilan. Sähkömopon mitat: Keskimäärin pituus 1,17 – 1,50 metriä, leveydet keskimäärin 0,7 metriä. Sähköpyörätuolin keskimääräinen pituus on 1,14 – 1,21 metriä. Tämän lisäksi usein tarvitaan tilaa sähköpyörätuolin ulkopuolelle, jaloille sekä tarvittaville kantamuksille, jotka ovat kiinnitettynä sähköpyörätuolin selkänojaan. Tämä lisäksi usein esimerkiksi vapaa-ajan ja liikunnan matkoilla saattaa pyörätuolin lisäksi kyydissä olla nostolaite, suihkutuoli tai muu apuväline yhden pyörätuolissa istuvan matkustajan lisäksi. On oletettavaa, että sähkökäyttöisten liikkumisen apuvälineiden käyttö tulee lisääntymään tulevaisuudessa väestön ikääntyessä, erityisesti sähkömopot.

Haluamme lisäksi muistuttaa, että pyörätuolissa tai sähkömopossa kuljetuksen aikana istuvalla matkustajalla ei käytännössä ole vaihtoehtoista matkustamistapaa, vaan ajoneuvon on täytettävä riittävät tilamitat, jotta liikkuminen on mahdollista.

Esitämme seuraavaa:

- **Esteettömässä taksiajoneuvossa on oltava vähintään 2 pyörätuolipaikkaa.**

- **Pyörätuolissa matkustavan henkilön kuljetukseen varatun tilan autossa on oltava kumpaakin pyörätuolipaikkaa varten: korkeus vähintä 1,45 metriä, lattiatilan leveys vähintään 0,7 metriä, pituus vähintään 1,1 metriä.**

- **Pyörätuolipaikan tilassa saa olla vaihtoehtoista käyttöä varten helposti sivuun käännettävät istuimet, joiden tarvitsema tila ei vähennä pyörätuolien tilaa.**

- **Pyörätuolipaikalle johtavan kulkuaukon leveys on oltava vähintään 0,8 metriä ja korkeus vähintään 1,45 metriä.**

- **Pyörätuolia varten autossa on oltava standardin (SFS-EN 1756-2 Takalaitanostimet. Ajoneuvoihin asennettavat nostotasot. Turvallisuusvaatimukset. Osa 2: Henkilöiden nostoon käytettävät takalaitanostimet.) mukainen takalaitanostin, mikä on lisäksi kaksipylväinen ja nostimen takana pyörätuolin tarkoittamattomien liikkumisen estävä esim. kääntyvä /keinulevy.**

- **Kulku ajoneuvoon on järjestettävä siten, että se on turvallinen tai pyörätuolia varten autossa on oltava yhtenäinen ja turvallinen kulkuluista, jonka kaltevuus on enintään 8 %. Kulku ajoneuvoon on järjestettävä siten, että se on turvallinen.**

- **Pyörätuolipaikan kohdalla sisätilan lattian tulee aina olla tasainen, ilman kaltevuutta.**

- **Pyörätuolin ja siinä matkustavan tulee olla luotettavasti kiinnitettävissä ajoneuvoon siten kuin standardissa SFS 5912 pyörätuolissa istuvan matkustajan kuljettamisesta henkilö-, paketti- ja kuorma-autossa (M1, N1 ja N2 luokan ajoneuvo) tai kansainvälisessä ISO 10542-1 standardissa tai näistä standardeja vastaavassa standardissa on määrätty.**

Esteettömän ajoneuvon -määritelmäehdotuksemme selkeyttäisi terminologiaa sekä tekisi esteettömän taksin määritelmästä yksiselitteisen ja ymmärrettävän. Samalla se poistaisi tällä hetkellä olevan epäselvyyden siitä, mitä todella voidaan pitää esteettömänä taksina, kun esteetön ajoneuvo ei kuitenkaan kaikkien kalustojen osalta täytä suurimman osan matkustajien esteettömyyden laatuvaatimuksia. Samalla se selventäisi liikennepalvelulaissa olevaa elinkeinoharjoittajan informointivelvollisuuden sisältöä, kun esteettömän palvelun kriteeri esteettömän taksin osalta voitaisiin kohdista yksiselitteiset esteettömän ajoneuvon määritteet täyttävään kalustoon. Tämä parantaa kaikkien eri toimijoiden ymmärrystä, käytännön toimintaa ja selkeyttää lain sisältöä.

Invalidiliitto ry / Invalidförbundet rf // Finnish association of people with physical disabilities
Mannerheimintie 107 / Mannerheimvägen 107, FIN-00280 Helsinki / Helsingfors, Finland
puh. / tel. +358 9 613191, faksi / telefax +358 9 146 1443, www.invalidiliitto.fi